

1961. február 17, péntek

Kalendárjum

A Nap ket 6 óra 50 perccor, nyugszik 17 óra 09 perccor. A Hold kel 7 óra 59 perccor, nyugszik 20 óra 01 perccor. Mai névnap: DONÁT.

Időjárásjelentés

Párus, ködös idő, hegyekben ködszítással. Gyenge légáramlás. Legmagasabb nappali hőmérséklet plusz 3, plusz 8 fok között.

A MAI NAPON

HEINRICH HEINE

105 évvel ezelőtt, 1836. február 17-én született HEINRICH HEINE, a legnagyobb német költők egyike. Első könyve (DALOK KÖNYVE) már leter a romantika útjáról, és a mindennapi életet mutatja be. Írásával az irodalmat, a művészetet és a társadalmi gondományt egyaránt uralta. A német társadalmat, s az elhunyt nyárszolgásgóti osztrória műveivel, ezért hazájából Franciaországba kellett emigrálnia. Heine a világirodalom egyik legolvasottabb költője.

370 éve, 1591-ben e napon született JUSEPE DE RIBERA spanyol festő. Szerette a naturalisztikus ábrázolás mellett a látomásos, extázis ábrázolást, mivel gyakran klasszikus tárgyak (DIOGENESZ, HERAKLITOSZ, SANTA KODUGYEREK, SZT. ANDRÁS VÉRTANÚSÁGA).

165 éve, 1796-ban e napon halt meg JAMES MACPHERSON (ejtsd: mekfoerszn) skót költő, ó írta az ír népi hagyományokon alapuló ún. „összianit költemények”-et. Az általa Ossian kelta király fiának tulajdonított költemény-hadmisztványcok nagy sikert értek el. 70 éve, 1891-ben e napon halt meg THEOPHIL HANSEN osztrák építész, az ő műve a bécsi PARLAMENT, a Fegyvernüzeum, a Tózsde és számos más bécsi épület. 605 éve, 1356-ban Elieenne Marvel párizsi polkármeester vezetésével a felkelt parasztsággal (JAQUERIE) szövetségben Párizsban királyság-ellenes felkelés kezdődött. 196 évvel ezelőtt, 1763. február 17-én rendelke el a veszprémi tanács a pópások összeírását, és ennek alapján szedték be a képheszták — akkori nyelven „pótlások” — a rájuk eső adót, a „pópapordót”.

Pillanatkép

Péti rendetlen gyerek. Már egész délután a füzetét kereste. Megál, és tanácsot-lonni körülmé. Nincs más hátra, minden fiúkat még egyszer dikkutálni. Az itatók között turkál. Bele-beleokos némejjükbe.

Kisfiam, nécs ott melled semmi kerentvalód — szóí ró az édesanyja. De Petí most nem is hallja. Valami értékeset talált. — Anyuka, nézd, az is — koki bizonyítványod! — Jaji, melyik?!

KIVALÓ ÚJITOK és felalalók részére rendez talákozót február 25-én füzön a kulturothonban a szakszervezetek megel tanácsa. EGY JO NEMET címmel dokumentum-film készült Wilhelm Pieck életéről. Szövegét Helmut Hauptmann írta, Joachim Hellwig rendezte.

Járásí értékrelel Tapolcán

Értékrelel tárgyalják meg a mezogazdasági termelés, a vásárás távalyi tapasztalatait a tapolcai járás vezetói. A megbeszélésen a községi tanácsok is képviseltekétek magukat. Hiányosságként említeték meg a kapcsolatlóf az egyes vállalatokkal, és a Terményforgalmi Vállalattal, és a MEK-kei. A múlt év hiányosságainak az értékrelele után megszabták az ideí temivalókat is. E szerint jobban kell szorgalmazni a naplójelgő és a burgonya termel-

Gazdasági vezetők és népi ellenőrök

1957-BEN széles társadalmi alapokra helyezték az állami ellenőrés rendszerét. A megyei és járási (városi) népi ellenőrzési bizottság (NEB) tagjai választás útján kerültek a bizottságokba. A tízenegy tagú megyei népi ellenőröz bizottságon csak két függetlenített munkatárs van. A bizottságok ügyviteli feladatainak ellátására iroda áll rendelkezésre; a járási NEB-eknél egy függetlenített adminisztrátorral. Az ilyen kísérésznü függetlenített apparátus mellett az ellenőrzés lényeges munkáját kenyegében társadalmi aktivisták, a népi ellenőrök végzik. Veszprém megyében több mint 2000 népi ellenőr működik. Így az ellenőrzési feladatok megoldása a társadalom legszélesebb rétegeinek bevonásával történik. A munkások, a dolgozó paraszokok és az értelmiség küldöttei mandanok bírelator a gyakorlati életfontákágní, vagy az eredmények felélt, melyről a helyzati vizsgálóatok alkalmasával gyóződnék meg.

A NÉPI ELLENŐRÖK územekben, intézményekben, állami gazdaságokban, szövetkezetekben, és egyéb helyeken dolgoznak. A népi ellenőrök többsége igen jól képzett és elismert szakemberek. A mindennapi elfoglaltságuk mellett vállalják, hogy társadalmi munkában, közvelelő is segítők felkárni és megszólítmni a hibákat. Az a cél vezetők őket, hogy tárgyilagosa megállapításokkal az egyes népgazdaság — munkáját többsége ehhez a felelősségteljes munkához megalgja a támogatást. A munkatársak az 1957. évi VII. törvény értelmében bizossítják, hogy a népi ellenőrzés úgy határozzon meg, hogy a felmentést nem engedélyezi, akkor a döntés — a törvény értelmében — kötelező a munkáltatóra, és a népi ellenőrt köteles elengedni, nem akadályozhatja a munkáját.

Ha azonban a termelés folyamatos ellátását a kikerit népi ellenőr távollété akadályozza, akkor az illetékes NEB-től kérheti a munkáltatót, hogy a népi ellenőrt meghátározott időre az ellenőrzési munka alól mentesítse. Ha a népi ellenőrzési bizottság úgy határozzon, hogy a felmentést nem engedélyezi, akkor a döntés — a törvény értelmében — kötelező a munkáltatóra, és a népi ellenőrt köteles elengedni, nem akadályozhatja a munkáját.

Újabban mind többet és töböt halunk a kukorica gazdasági fontosságáról, művelésének ki-kereszéséről, és épp ezért nagy érdeklődéssel vettük kezünkbe Balassa Iván most megjelent művét. A könyv elsősorban néprajzi jellegű, de ezen túlmenően tulajdonképpen a kukorica kultúrtörténelét adja. Altalánosan ismert, hogy a kukorica Amerikából érkezett Európába (Európában 1511-ben említik először), bár a multban, még a múlt század második felében is neves tudokok óvillági eredetét igyekeztek bizonyítani. Az utolsó ötven év alatt meglehetősen növekedett a világ kukoricatermesztése, túlszámárta már a búza vetésterületét is. jelenleg körülbelül százhatvanmillió tonnára becsülhető a világ évi kukoricatermesése.

Könyvismeretesés

Balassa Iván: A magyar kukorica néprajzi tanulmány

Kor a tengeri földeteket fel sem vették a listára, mert kértü területek tekintetével. Hasznalóképpen a házköztüli kertekben indult meg a dohány termesztése is, körülbelül egyidőben a kukoricával, míg a harmadik amerikai jövendőt, a krumpli jóval később, a XVIII. század második felében terjed. A kukorica gyors elterjedését elősegítette a török kivonulása utáni szűkös idegések, s kezevénének számított. Még valannit elnevezésének múltihábiól: 1576-ban halljuk először a török butzát, a tengeri butzát, 1691-ben a kukoricát, 1724-ben a tengerit (más búza nélkül). Persze mind ez okleveleken fordul elő, az elnevezések korábban is megjelentek. A szerző ezután részletesen leírja a kukorica megművelésének legkülönbözőbb módjait, kezdve a legégebbi ismert módoktól napjainkig, a vetését, kapálását, a föllogatót éke használatát, a kukorica örszét, forszát, behordását, forszátát stb. A részletes leírásban sok érdekes dolgot olvashatunk; például ki gondolnánk, hogy nálunk körülbelül négy száz évvel ezelőtt volt elterjedve. A régebbi kts gyárnak az egyes vidékek kívánságainak megfelelően kaptó készílettek, s így elszapo-

Erélyesebb eszközöket!

Delutáni fekele idő. A „Béke” presszó majdnem zsűfolság telc. A bejárati ajtó mellett két nő áll, egy idősobb s egy jóval fiatalabb. Egyeszerre csak az idősobb feláll, körbejárja az asztalokat. Koldul. A szokatlanul kenyelmesen helyzeiben levő vendégek feszengenek, nem érik. Brigitta-anya azonban —, mert így hívják, mint később kiderül — tud erélyes szépkoldulás nem elég. Nemcsak követelődzik, hanem kibírhatalanul szemelen. Szidja azt, akinek van penze arra, hogy fekelezzon, siteményét egyen, de nincs arra, hogy a sorstáldozott, rendszerünk által tónkretek, nyomorult éhenhalon segítsen.

Egy férfi — mondják, hogy szűbő a mestersége — egy szelkfortárt és egy pohár málnát rendel a számtára. Brigitta néni addig is, míg asztalához cibpelt új káncsót — kunyterl az újja, kerlő sztaloknál. Az egyiknél három szelkvetelődést asszony. Vendégek szorozásban! Nem érik az egész üveg.

Az öregasszony rendkivüti jól-olított, Nemcsak, hogy nem kopot, hanem egyenesen csinos. Regi ismerősei — tehát rendszeresen a tevékenységei — szeméte vez a tevékenységét — szeméte vez, hogy havi házszaz forint nyugdíjáról ötöt matus kamat el-lenszen kölcsön ad, s aztán jön — koldulni! Brigitta ökolódusságát erre elfogja a megré! Majd szatrobban veszekedett dítlében, s úgy szid, átkoz mindenkit, aki csak éppen eszébe jut. Beműnek, akik ott vagyunk, a rendkét, akik ott vagyunk, a rendkét, amellyik csak házszaz forint nyugdíjáról ad neki Brigitta neve ellenére, házigaztáját, Istápolóit, mindenkét. Undorító és felháborító! Az emberek felkelnek, fizetnek gyorsan és alávoznak. Tíz perc múlva üres a presszó. Csak Brigitta néni marad ott, elköltendő delutání jól megérdemelt uszonájáit, Meddig még?!

V. L.

BANYASZBAL less Veszprémbe szombaton este a Kisfalud Kulturothonban 6 órai kezdettel. A nagy érdeklődéssel vart bált az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közpdunántúli csoportja rendez.

Balassa Iván: A magyar kukorica néprajzi tanulmány

Újabban mind többet és töböt halunk a kukorica gazdasági fontosságáról, művelésének ki-kereszéséről, és épp ezért nagy érdeklődéssel vettük kezünkbe Balassa Iván most megjelent művét. A könyv elsősorban néprajzi jellegű, de ezen túlmenően tulajdonképpen a kukorica kultúrtörténelét adja. Altalánosan ismert, hogy a kukorica Amerikából érkezett Európába (Európában 1511-ben említik először), bár a multban, még a múlt század második felében is neves tudokok óvillági eredetét igyekeztek bizonyítani. Az utolsó ötven év alatt meglehetősen növekedett a világ kukoricatermesztése, túlszámárta már a búza vetésterületét is. jelenleg körülbelül százhatvanmillió tonnára becsülhető a világ évi kukoricatermesése.

rodáltak a különböző típusok gazdaságosnak egyáltalán nem nevezhető módon. Az udvarban történő kukoricafosztás közös munkaként, részben társadalmi esemény is jelentett, olykor azon munkások jelének meg, nozták, a végén táncoltak. A lécs kukoricagörék a XVIII. század végéül, a fonott kaspókat a szlovén vidék felől terjedtek, de a Balaton vonalát északabóra már nem lépték át. Arról is hallunk, hogy a kukoricát csépeleik is legalább is így csinálta a Pestetűch-uradalom 1795-ben. Az utolsó részben alapos leírást kapunk a kukorica felhasználásáról. A kukoricakenyert a XVIII. században említik a század végéül ismeretes a pallógatót kugéül ismeretes a kukoricából készült ételék. A lepnységü ételék, a kacsák igen nagy területen használtak, például a mexikói Indiának napján háromszor is készítenek friss kukoricalepényt, a tortillát, amit az utcán is árúsítanak. Dr. Vajtai Aurél